

УДК 81'373.7:620.9

DOI <https://doi.org/10.32782/2522-4077-2024-210-44>

ПРОЦЕС ФРАЗЕОЛОГІЗАЦІЇ ЯК ЗАСІБ ТВОРЕННЯ ТЕРМІНІВ ЕНЕРГЕТИКИ

THE PROCESS OF PHRASEOLOGIZATION AS A MEANS OF TERMINOLOGY FORMATION IN THE FIELD OF ENERGY

Харчук Л.В.,

orcid.org/0000-0003-0063-1956

Scopus-Author ID: 57816719000

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри української мови

Національного університету «Львівська політехніка»

Термінологічна система галузі енергетики є однією з найдинамічніших, а в сучасних реаліях розвитку нашої держави вона потребує постійного оновлення, отже, й поповнення новими термінами. Позаяк функціонування будь-якої галузевої терміносистеми передбачає нерозривний зв'язок з іншими стилями мовлення, спостережено постійну взаємодію терміносистем із загальноживаною лексикою, завдяки чому галузеві термінології насичуються семантично і стилістично модифікованими термінами. У дослідженні проаналізовано ознаки явища фразеологізації на матеріалі сучасної української енергетичної термінології. На основі словникового матеріалу розглянуто приклади термінотворення через процеси метафоризації та подальшої фразеологізації, проаналізовано основні типи їхньої семантичної трансформації, розглянуто метафоризовані терміни-фраземи, з'ясовано їхнє місце в досліджуваній терміносистемі та специфічні особливості їхнього функціонування в галузі енергетики. Аналізований матеріал дав змогу виокремити три групи фразеотермінів енергетичної галузі: семантично непрозорі терміни-фразеологізми (фразеологічні зрощення), семантично частково прозорі терміни-фразеологізми (фразеологічні єдності) та семантично прозорі терміни-фразеологізми (фразеологічні сполучення). Окремо більш детально проаналізовано терміни-фразеологізми, стрижневим компонентом яких виступає прикметник «зелений». Спостережено, що й досі не уніфіковано правопис цих термінів-фразеологізмів. Констатовано, що терміни-фразеологізми функціонують в енергетичній терміносистемі, хоча значною мірою різняться за своєю чисельністю відповідно до виокремлених груп. Наші спостереження показали, що термінологія енергетики, як й інші галузеві термінології, не функціонує ізольовано, а активно використовує фразеологічні надбання з інших галузей знання, зокрема це виявляється в закономірному явищі проникнення лексем на основі метафоризації та метонімізації в галузеві терміносистеми. Це свідчить і про постійну мовну динаміку, і про нерозривний зв'язок і взаємодію наукової мови із загальноживаною лексикою.

Ключові слова: термін, термінологія енергетики, термінотворення, семантична трансформація, метафоризація, фразеологізація.

The terminological system of the energy industry is one of the most dynamic, and in the modern realities of the development of our country, it needs constant updating, therefore, replenishment with new terms. Due to the fact that the functioning of any branch terminological system involves an inseparable connection with other styles of speech, a constant interaction of terminological systems with commonly used vocabulary has been observed, due to which branch terminologies are saturated with semantically and stylistically modified terms. The research analyzed the signs of the phenomenon of phraseologisation based on the material of modern Ukrainian energy terminology. On the basis of dictionary material, examples of term formation through the processes of metaphorization and further phraseologisation are considered, the main types of their semantic transformation are analyzed, metaphorized terms-phrases are considered, their place in the studied term system and specific features of their functioning in the field of energy are clarified. The analyzed material made it possible to single out three groups of phraseological terms of the energy sector: semantically opaque terms-phraseologisms (phraseological fusions), semantically partially transparent terms-phraseological units (phraseological units) and semantically transparent terms-phraseological terms (phraseological combinations). Separately, more detailed analysis of terms-phraseologisms, the core component of which is the adjective «green». It has been observed that the spelling of these phraseological terms has not yet been unified. It has been established that

the terms-phraseologisms function in the energy terminology system, although they differ to a large extent in terms of their number according to the isolated groups. Our observations showed that the terminology of energy, like other branch terminology, does not function in isolation, but actively uses phraseological assets from other branches of knowledge, in particular, this is manifested in the natural phenomenon of the penetration of lexemes based on metaphorization and metonymization into branch terminology systems. This testifies to both the constant linguistic dynamics and the inextricable connection and interaction of scientific language with commonly used vocabulary.

Key words: term, energy terminology, term formation, semantic transformation, metaphorization, phraseologisation.

Постановка проблеми. Процес розвитку будь-якої галузевої терміносистеми передбачає її взаємодію з іншими стилями мовлення, передусім розмовним, зокрема й професійним жаргоном, завдяки чому фахові терміносистеми насичуються семантичними і стилістично модифікованими термінами, тим самим поповнюючи й склад термінолексики. Загальноживані слова й терміни перебувають у постійній взаємодії. Так, загальноживані слова, змінюючи свої характеристики, стають термінами, а терміни, навпаки, переходять у художній, публіцистичний, розмовний стилі, перетворюючись на загальномовні одиниці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У наукових дослідженнях з термінознавства на позначення процесу активної взаємодії наукового стилю із загальноживаним словником використовують терміни *метафоризація*, *метонімізація*, *метафорична номінація*, *термінологічна метафоризація*, *фразеологізація*, *тропείчне термінотворення*, *термінологізація*, *детермінологізація* тощо. Для теоретичного осмислення процесу постійної взаємодії термінів із загальноживаною лексикою слугують дослідження і вітчизняних, і зарубіжних науковців, як-от: М. Алефіренка [1], Г. Вознюка [2], З. Куньч [3], М. Кухарчишин [4], Г. Наконечної [5], О. Шиленко [6-8], Ю. Продан [9-10], І. Ментинської [11], Г. Шалдаісової [12], Т. Конівіцької [13], Л. Харчук [14], О. Чуєшкової [15], К. Житнікової [16], О. Важеніної [17], О. Подвойської [18] та ін.

Дослідники трактують термінологізацію як «сукупність мовних процесів, у результаті яких формуються нові слова – терміни» та виокремлюють такі основні способи термінологізації: використання загальноживаного слова для позначення наукового поняття; термінологічна деривація і адаптація термінів-слів іншомовного походження відповідно до фонетичних і граматичних закономірностей української мови [19, с. 211]. Варто наголосити, що в науковому дискурсі побутує використання синонімів на позначення процесу термінологізації, як-от: *лексико-семантичний спосіб термінотворення*, *семантична деривація*, *вторинна номінація*, *неологізація*, *семантичне термінотворення* тощо. Також суттєвий вплив на формування галузевих терміносистем мають і фразеологізми (фразеологічні одиниці, фразеологічні звороти, фраземи) – «стійкі мовні одиниці, для яких характерні семантична цілісність, синтаксична неподільність та відтворюваність у процесі мовлення як готової словесної формули» [20, с. 124]. У короткому лінгвістичному словнику «фразеологічна одиниця – це лексично неподільне, стійке у своєму складі, цілісне за значенням сполучення слів, що відтворюється в мові» [21, с. 194]. Останні дослідження з термінознавства дають підстави стверджувати, що термінологічні системи часом залучають до свого арсеналу і фразеологізми в ролі наукових термінів. Таке явище мовознавці номінують фразеологізацією, що передбачає «процес творення стійких, невірних сполучень слів, поступового набуття вільносинтаксичними прототипами категоріальних ознак фразеологізмів» [22, с. 770]. Це мовно-історичне явище, позаяк будь-який фразеологізм виникає унаслідок тривалого семасіологічного розвитку, стабілізації закріплення у мовленнєвій практиці стійких і відтворюваних словесних комплексів, співвідносних із словосполученнями або реченнями. Динаміка фразеологізації полягає у лексико-граматичних перетвореннях синтаксично вільних сполучень слів у семантично нерозкладні фразеологічні зрощення [22, с. 770].

Зазначимо, що термінознавці по-різному трактують явище перетину фразеології і термінознавства. Дехто із дослідників ставить під сумнів саме функціонування фразеологічних одиниць у фахових мовах. Прихильники цієї думки стверджують, що термінологічні словосполучення з конотативним компонентом не варто вважати фразеологічними одиницями, позаяк їхня кількість незначна, а емоційне забарвлення виконує лише допоміжну функцію, адже основною є номінативна, отож, релятивно нейтральна [18, с. 114; 15, с. 157]. Інші ж науковці чітко виокремлюють фразеотерміни у фахових мовах. На думку О. Шиленко, це мовне явище зазвичай відбувається внаслідок «метафоризації значення словосполучень: спостерігається так звана метафорична багатослівна номінація» [7, с. 310]. Науковиця також зазначає, що метафоризація і фразеологізація належать до різних способів утворення термінів, а саме: метафоризація є одним із видів лексико-семантичного способу, а фразеологізація – синтаксичного способу термінотворення. На позначення термінів, які виникли внаслідок фразеологізації, дослідники послуговуються такими номінаціями: *фразеотерміни* – «стійкі образні словосполуки, які складаються з двох або більше слів і постійно відтворюються в мові та мовленні фахівців різних галузей науки і техніки у вигляді фіксованої конструкції з властивими їй лексичним складом і значенням та належать до відповідних терміносистем» [6, с. 228]; *термін-фразема* – «стійке словосполучення, яке, крім основного номінативного значення, має ідіоматичне (фразеологічне) значення, належить до певної терміносистеми й мови професійного спілкування» [10, с. 119]; *терміни-фразеологізми*, які мають статус одиниць мови й зафіксовані у словниках, та *оказіональні терміни-фразеологізми*, що мають статус одиниць мовлення, але не зафіксовані у словниках [16, с. 6]. Заслужують на увагу дослідження явища фразеологізації М. Алефіренка. Науковець зробив ретельний зіставний аналіз термінологічних і фразеологічних словосполучень і зробив такі висновки: 1) основним аргументом фразеологічності аналітичних термінів не може бути їхня стійкість і відтворюваність, позаяк ці властивості мають й інші мовні одиниці; 2) фразеологічне значення носить емоційно-експресивний характер на відміну від термінологічного значення з його логіко-предметною спрямованістю, що суттєво відрізняє ці явища; 3) аналітичні терміни мають обмежену кількість компонентів і цим мовним одиницям зовсім не властиві синонімні заміни компонентів та поширення іншими словами, що є властивим для фразеологізмів [1, с. 84–89].

Незважаючи на значну кількість досліджень, процес осмислення фразеологізації в термінології залишається й надалі актуальним для української наукової мови, а вивчення особливостей фразеологічних одиниць, зокрема термінів-фразеологізмів, безперечно потребує більш глибокого аналізування.

Мета дослідження. Позаяк термінологічна система галузі енергетики є однією з найдинамічніших в сучасних реаліях розвитку нашої держави, вона потребує постійного оновлення, отже, й поповнення новими термінами. Це зумовлює **актуальність** нашого дослідження, що ставить **за мету** і завдання потреби аналізу процесу фразеологізації, семантичних відношень і типів термінів-фразеологізмів у досліджуваній терміносистемі. Вважаємо, що осмислення досліджуваного процесу як способу творення термінів-фразем, а також функціонування цих одиниць у досліджуваній терміносистемі потребує більш пильної уваги мовознавців. **Об'єктом нашого дослідження** є фразеотерміни, утворені внаслідок вживання нового виразу на основі порівняння, подібності, аналогії, тобто утворені на початковому етапі способом метафоризації або метонімізації, та їхньої подальшої трансформації в стійку словосполуку на основі лексико-семантичного способу термінної деривації.

Виклад основного матеріалу дослідження. В нашій розвідці під фразеотермінами розуміємо словосполуки із чітко визначеним означенням, зафіксованим у термінних словниках, нормативних документах і державних стандартах, дещо ускладненої семантичної структури, які поєднують у собі риси фразеологічної одиниці й терміна. Вони виступають лексикалізованими, синтаксично та семантично стійкими, відтворюваними словосполуками в мові та мов-

ленні фахівців різних галузей науки та техніки [8]. Причиною виникнення термінів-фразем вважаємо процес термінної фразеологізації у фаховому мовленні різних галузей знання. Отже, ми розглядаємо фразеологізацію як процес стабілізації і закріплення у фаховій мовленнєвій практиці стійких мовних одиниць, які з тих чи тих причин втратили синтаксичні зв'язки між частково чи повністю десемантизованими лексичними компонентами.

Аналізуючи структуру фразеотермінів галузи енергетики ми послуговуватимемося класичною класифікацією, яку використовують у своїх дослідженнях більшість термінознавців [2; 16; 13].

1. Семантично непрозорі терміни-фразеологізми (фразеологічні зрощення). Це неподільні одиниці, цілісне значення яких є невмотивованим, тобто воно не впливає зі значення їхніх компонентів. Прикладом семантично непрозорих фразеотермінів в термінології енергетики можна вважати такі: *ситуація N* – ситуація, за якої жоден елемент системи пересилання не є недоступним через пошкодження [23]; *аукціонний офіс* – оператор системи пересилання або інша юридична особа, що забезпечує розподіл пропускнуї спроможности міждержавних перетинів [24]; *тарифне меню* – економічний інструмент, який має на меті створення умов та стимулів для оптимізації споживання електричної енергії зі сторони споживача і полягає у формуванні комерційних пропозицій для споживачів, зокрема різних тарифних планів для різних споживачів, які приймаючи таку пропозицію, отримують механізм для оптимізації власних обсягів та графіків споживання електроенергії (прикладом такої комерційної пропозиції є тарифи, диференційовані за періодами доби) [25]; *третьа держава* – держава, що не є членом (сторonoю) Європейського Союзу чи Енергетичного Співтовариства [24]; *країна периметру* – суміжна держава, до/з системи пересилання якої здійснюється перетікання електричної енергії з/до системи пересилання України, та оператор системи пересилання (або суб'єкт господарювання, що виконує функції оператора системи пересилання) якої не уклав Договір ІТС [23].

2. Семантично частково прозорі терміни-фразеологізми (фразеологічні єдності) – неподільні одиниці, значення яких умотивоване значенням компонентів. Наприклад, *пряма лінія* – лінія електропересилання, що з'єднує генерувальний об'єкт виробника з електроустановкою споживача та використовується винятково ними [24]; *постачальник «останньої надії»* – електропостачальник, який за обставин, встановлених Законом України «Про ринок електричної енергії», не має права відмовити споживачеві в укладенні договору постачання електричної енергії на обмежений період часу [24]; *закриття воріт балансувального ринку* – часові межі, коли постачальник послуг балансування в систему управління ринком більше не дозволяє подачу або оновлення пропозиції на балансувальну енергію [25]; *закриття воріт на аукціонній платформі* – часові межі, після яких постачальники допоміжних послуг, бажаючи виграти потужність резерву за результатами аукціонів на допоміжні послуги, не можуть повідомляти відповідні величини для всіх розрахункових періодів кожного торгового дня по кожній одиниці надання допоміжних послуг [25]; *ринок електричної енергії “на добу наперед” (ринок “на добу наперед”)* – сегмент ринку електричної енергії, на якому здійснюється купівля-продаж електричної енергії на наступну за днем проведення торгів добу [24]; *сигнал тривоги лічильника* – сигнал спрацювання вбудованих датчиків про відкриття клемної кришки, корпусу лічильника, впливу постійного (змінного) магнетного поля та/або радіочастотного випромінювання, що відображається світловим індикатором на лічильнику або відображенням на рідкокристалічному екрані лічильника відповідного повідомлення, індикація на рідкокристалічному екрані лічильника інформації про знеструмлення однієї або двох фаз у колах живлення, відсутність збільшення показів лічильника за наявности навантаження, інша інформація, що відображається на екрані лічильника та/або в журналі подій лічильника [26]; *штучний нуль* – додатково змонтований контур заземлення (зокрема металеві труби водопроводу або системи опалення), що з'єднаний з «нульовим» післяобліковим проводом електричної мережі електрозабезпечення електроустановки споживача, який за умови неправильного

підключення лічильника (наприклад, у разі якщо електрична енергія обліковується однофазним одноелементним лічильником – «фаза» у третій клемі) дає змогу безобліково споживати електричну енергію. Облаштування додаткового контуру заземлення з метою з'єднання його з металевими корпусами електричних приладів для забезпечення їх безпечної експлуатації не належить до терміна «штучний нуль» [27]; **доступ третіх сторін** – право будь-якого користувача системи використовувати систему пересилання електричної енергії та системи розподілу електричної енергії на заздальгідь і публічно оголошених умовах відповідно до принципів прозорості і недискримінаційності [24]; **еталонний інцидент** – максимальне додатне або від'ємне відхилення потужності, що виникає миттєво між виробництвом та споживанням у синхронній області, яке враховується при визначенні параметрів РПЧ [26]; **лавиноподібне падіння напруги (в енергосистемі)** – стрімке зниження напруги внаслідок порушення статичної стійкості енергосистеми та зростання дефіциту реактивної потужності [23].

3. Семантично прозорі терміни-фразеологізми – фразеологічні сполуки, які не є семантичними єдностями, тобто їхнє значення виокремлено чіткіше. Зазвичай такого типу фразеотерміни фахівці використовують у повсякденному мовленні, наприклад: **альтернативна енергетика** – сфера енергетики, що забезпечує вироблення електричної, теплової та механічної енергії з альтернативних джерел енергії [28]; **універсальна послуга** – постачання електричної енергії побутовим та малим непобутовим споживачам, що гарантує їхні права бути забезпеченими електричною енергією визначеної якості на умовах, визначених відповідно до Закону, на всій території України [24]; **аукціонна ціна** – ціна 1 кіловат-години електричної енергії, запропонована суб'єктом господарювання, який визначений переможцем аукціону з розподілу квоти підтримки [28]; **вразливі споживачі** – побутові споживачі, визначені у встановленому Кабінетом Міністрів України порядку, які мають право на передбачені законом підтримку для відшкодування витрат на оплату спожитої електричної енергії та/або захист від відключення у певні періоди [24]; **торговий день** – період у 24 (23 або 25 у залежності від переходу на літній/зимовий час) послідовні розрахункові періоди, що починається о 00:00 за київським часом (Східноєвропейським часом) [25]; **форс-мажорні обставини** – надзвичайна і непереборна за наявних умов сила, захист від дії якої не передбачено в проєктній та іншій нормативній документації, дію якої неможливо попередити застосуванням високопрофесійної практики персоналу та яка може бути викликана: винятковими погодними умовами і стихійним лихом (ураган, буря, повінь, нагромадження снігу, ожеледь, землетрус, пожежа, просідання і зсув ґрунту); непередбаченими ситуаціями, викликаними діями сторони, що не є стороною відповідного договору (страйк, локаут, дія суспільного ворога, оголошена та неоголошена війна, загроза війни, терористичний акт, блокада, революція, заколот, повстання, масові заворушення, громадська демонстрація, протиправні дії третіх осіб, пожежа, вибух); умовами, регламентованими відповідними органами виконавчої влади, а також пов'язаними з ліквідацією наслідків, викликаних винятковими погодними умовами і непередбаченими ситуаціями [27].

За останнє десятиріччя в термінології енергетики з'явився цілий пласт нових термінів-фразеологізмів, стрижневим компонентом яких виступає прикметник **зелений**. На нашу думку, такі терміни утворилися способом метафоризації з подальшою трансформацією в стійку словосполуку – фразеотермін. Зокрема, з часу приєднання України до **Європейського зеленого курсу** (програми дій Європейського Союзу, в центрі якої амбіційний план переходу до кліматично нейтральної Європи до 2050 року) терміносистема української енергетики поповнилася низкою нових термінів-фразеологізмів, як-от: **зелена енергетика** – відновлювальні джерела енергії, невичерпні у природі. Окрема властивість – вплив на довкілля. Він є, але не пов'язаний з викидами газів, які затримують сонячну енергію в атмосфері; **зелений тариф** – спеціальний тариф, за яким закуповується електрична енергія, вироблена на об'єктах електроенергетики, зокрема на введених в експлуатацію чергах будівництва електричних станцій (пускових

комплексах), з альтернативних джерел енергії (а з використанням гідроенергії – лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями) [28]; а також інші терміни з лексемою «зелений»: *концепція «зеленого» енергетичного переходу України, зелені джерела енергії, зелені облигації, зелений портфель, зелене фінансування, зелена біржа, зелений аукціон, зелений перехід, зелена концепція, зелені ініціативи, зелені інвестиції, зелені амбіції, зелені політичні заходи, зелена угода, зелений напрямок, зелена економіка* тощо.

Безперечно, вищенаведені приклади функціують не лише в терміносистемі енергетики, їх використовують й інші галузеві терміносистеми, наприклад, термінології економіки, політології, міжнародних відносин тощо. Спостережено, що й досі не уніфіковано правопис цих термінів-фразеологізмів: в одному випадку слово *зелений* беруть у лапки, певно, задля того, щоб наголосити на переносному значенні цього слова, в інших випадках – усталено «відкидають» лапки, тим самим підтверджують частотність вживання цих термінів. Таку специфіку вживання можна пояснити, по-перше, тим, що лексема *зелений* належить до загальноновживаних слів, її фіксують словники загальноновживаної лексики. Інші слова термінофразем належать до засобів спеціального слововжитку. По-друге, помітна різниця між лексемами щодо більшої чи меншої міри вияву метафоричності. Адже при метафоризації береться до уваги й ступінь вияву переносного значення, тобто яка міра асоціації покладена в основу нового значення порівняно зі старим, відомим, значенням. Тому, на нашу думку, чим більша частотність, то рідше ці слова вживатимуть у лапках. Безперечно, докладний аналіз вживання, адаптування вищезазначених термінів в галузевих терміносистемах потребує більш ґрунтовного дослідження, що може слугувати перспективою наших подальших розвідок, позаяк на сьогодні альтернативна енергетика набула стрімкого поступу, що потребує більш пильної уваги до її терміносистеми.

Висновки. Отож, наше дослідження дає змогу констатувати, що терміни-фразеологізми функціують в енергетичній терміносистемі, хоча значною мірою доволі різняться за своєю чисельністю відповідно до виокремлених груп. Вкотре можна констатувати, що термінологія енергетики, як й інші галузеві термінології не функціює ізольовано, а активно використовує фразеологічні надбання з інших галузей знання, зокрема це виявляється в закономірному явищі проникнення лексем на основі метафоризації та метонімізації в галузеві терміносистеми. Це свідчить і про постійну мовну динаміку, і про нерозривний зв'язок і взаємодію наукової мови із загальноновживаною лексикою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Алефіренко М.Ф. Теоретичні питання фразеології. Харків : Видавництво при Харківському державному університеті видавничого об'єднання «Вища школа», 1987. 135 с.
2. Вознюк Г.Л., Конівіцька Т.Я. Процес фразеологізації як засіб творення фінансово-економічних термінів. *Український смисл*. Дніпро : Ліра, 2017. с. 107–116.
3. Куньч З. Питоме й запозичене в термінології: проблема балансу. *Теорія терміна: конкретизація лексико-семантичних парадигм : монографія* / З.Й. Куньч, Г.В. Наконечна, О.Р. Микитюк, С.З. Булик-Верхола, Ю.В. Теглівець Львів : Галицька Видавнича Спілка, 2018. 180 с.
4. Кухарчишин М.І. Біологічна термінологіка як складник реєстру загальнономовних тлумачних словників. *Термінна та діалектна лексикографія: контекст сьогодення : монографія* / Литвин О.Г., Комова М.В., Харчук Л.В., Кухарчишин М.І., Гнатюк М.В. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2022. 208 с.
5. Наконечна Г.В. Термінологізація і детермінологізація: ступінь опрацювання й вектори розвитку. *Теорія терміна: конкретизація лексико-семантичних парадигм : монографія* / З.Й. Куньч, Г.В. Наконечна, О.Р. Микитюк, С.З. Булик-Верхола, Ю.В. Теглівець Львів : Галицька Видавнича Спілка, 2018. 180 с.
6. Шиленко О.А. Фразеологізація в англійській фаховій мові економіки. *Вісник Житомирського державного університету ім. Івана Франка*. 2010. Вип. 49. С. 228–231.
7. Шиленко О. Фразеологізація та метафоризація в терміносистемах: відмінності та подібності. *Українська термінологія і сучасність*. 2007. С. 307–310.

8. Шиленко О.А. Термінологічна фразеологізація в англійських фахових текстах. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук за спеціальністю 10.02.04 – германські мови. Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна. 2013.
9. Продан Ю.П. Класифікація термінів-фразем та суміжних з ними одиниць мови спеціального призначення у сучасному мовознавстві. *Wschodnioeuropejskie Czasopismo Naukowe (East European Scientific Journal)*, № 8, 2016, С. 61–64.
10. Продан Ю.П. Поняття «термін-фразема» у лінгвістиці. *Термінологічний вісник*. 2013. Вип. 2(1). С. 116–121.
11. Ментинська І.Б. Аналітичний спосіб творення комп'ютерних термінів як тип термінологічної номінації. *Закарпатські філологічні студії*. 2023. Вип. 29, т. 1. С. 83–89.
12. Шалдаїсова Г.В. Фразеологізація термінологічних словосполучень в українській мові. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Філологія»*. 2016, №21, том 1. С. 102–104.
13. Конівіцька Т. Фразеологічні одиниці в системі української економічної термінології. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія «Проблеми української термінології». 2016. № 842. С. 73–76.
14. Харчук Л. В. Особливості неморфологічного способу термінотворення (на матеріалі української електроенергетичної термінології). *Вісник Університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Філологічні науки»*. 2020. № 2 (20). С. 254–262. DOI: 10.32342/2523-4463-2020-2-20-27.
15. Чуєшкова О. Семантична структура терміносполук економічної терміносистеми. *Вісник національного університету «Львівська політехніка»*. Серія «Проблеми української термінології». Львів, 2006. № 559. С. 156–160.
16. Житнікова К.В. Фразеологічні одиниці в англійській терміносистемі менеджменту та маркетингу : семантико-прагматичний аспект (на матеріалі часопису «Journal of World Business») : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. Київ, 2008. 22 с.
17. Важеніна О.Г. До проблеми розмежування фразеологічних трансформацій, модифікацій та варіацій. *Лінгвістичні студії*. Донецьк : ДонДУ, 2000. Вип. 6. С. 310–314.
18. Подвойська О.В. Термінологія соціальної ринкової економіки в сучасній німецькій мові: номінативний та функціональний аспекти : дис. ... канд. філол. наук : 10. 02. 04 «Германські мови». Київ, 2008. 244 с.
19. Грищенко А., Мацько Л., Плющ М. Сучасна українська літературна мова: підручник. Київ : Вища школа, 1997. 493 с.
20. Микитюк О. Сучасна українська мова: самобутність, система, норма: навчальний посібник. Львів : Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2023. 440 с.
21. Єрмоленко С.Я., Бибик С.П., Тодор О.Г. Українська мова: Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів / За ред. С.Я. Єрмоленко. Київ : Либідь, 2001. 224 с.
22. Українська мова. Енциклопедія / Редкол.: Русанівський В.М., Тараненко О.О., Зяблюк М.П. та ін. 2-ге вид., випр. і доп. Київ : Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2004. 824 с.
23. Кодекс системи передачі. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0309874-18#n23>.
24. Закон України «Про ринок електричної енергії». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2019-19#Text>.
25. Постанова Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг «Про затвердження Правил ринку». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0307874-18#Text>.
26. Постанова Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг «Про затвердження Кодексу комерційного обліку електричної енергії». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0311874-18#Text>.
27. Постанова Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг «Про затвердження Правил роздрібного ринку електричної енергії». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0312874-18#Text>.
28. Закон України «Про альтернативні джерела енергії». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/555-15#Text>.